

Vluchtschrift

Feiten en signalen

Trimestrieel tijdschrift

Juli, augustus, september 2006

ERKENNINGNUMMER: P 404020

DOSSIER blz.5

Welke procedure voor regularisatie? Artikel 9 punt 3 voor beginners en een overzicht van de mogelijke wijzigingen- *Mathieu Beys* (uit het frans vertaald door *bart Cosyns*)

DOCUMENTEN blz. 26

Hongerstaking wordt doorslaggevend criterium voor regularisati (persbericht Forum Asiel en Migratie, 24 juli 2006)

INHOUDSTAFEL

DOSSIER

blz. 5

[Welke procedure voor regularisatie? Artikel 9 punt 3 voor beginners en een overzicht van de mogelijke wijzigingen.](#)

Mathieu Beys (uit het Frans vertaald door Bart Cosyns)

[I. Artikel 9 punt 3 voor beginners](#)

[I.1. Algemene werkwijze : een weinig heldere procedureregulering](#)

[I.2. Welke zijn de « buitengewone omstandigheden » ? Redenen die door DVZ niet ontvankelijk worden geacht om een aanvraag tot verblijf te kunnen indienen vanuit België \(niet exhaustieve lijst\)](#)

[I.3. En wanneer de aanvraag ontvankelijk is ? Terugkeer onmogelijk = regularisatie ?](#)

[I.4. Meest voorkomende redenen waarom men \(soms\) kan worden geregulariseerd:](#)

[I.5. Een mager rapport](#)

[II. Toekomstperspectieven](#)

[II.1. Het voorstel van minister Dewael : zeg niet meer 9.3, maar 9 bis en 9 ter](#)

[II.2. Parlementaire initiatieven ten gunste van de regularisatie \(Ecolo, CDH, PS\)](#)

DOCUMENTEN

blz. 26

[Charter van het Burencomité aangenomen op 10 december 2005](#)

[The Sanctuary Movement. Where Have We Been? Where Are We Going ? \(Maart 1985\)](#)

John Fife

[Mededeling van de pastoor van O.L.Vrouwkerk van Anderlecht \(Minimenkerk, 14 juli 2006\)](#)

Jan Claes

[Hongerstaking wordt doorslaggevend criterium voor regularisatie, \(persbericht Forum Asiel en Migratie, 24 juli 2006\)](#)

GOED OM WETEN

blz. 37

[Steunpunt Internationaal Privaatrecht \(VMC en ADDE\)](#)

Dit tijdschrift wordt gratis toegestuurd op eenvoudige aanvraag.

Met uw vragen, suggesties, en bemerkingen rond een artikel of de situatie van migranten in België, kan u terecht bij Mathieu Beys.

E-mail : m.beys@caritasint.be

Tel: 02/229.36.15 Fax: 02/229.36.36 (met vermelding “t.a.v. Mathieu Beys”)

DOSSIER

Welke procedure voor regularisatie?

Artikel 9 punt 3 voor beginners en een overzicht van de mogelijke wijzigingen

Sinds enkele maanden wordt, in navolging van de bezetting van de Sint-Bonifaciuskerk in Elsene, een groeiend aantal gebouwen (hoofdzakelijk kerken) bezet door asielzoekers en door mensen zonder papieren, op zoek naar rechtzekerheid en waardigheid. Geen week gaat nog voorbij zonder dat deze problematiek in de actualiteit komt. Parochianen, burens, verenigingen, vakbonden, advocaten en andere burgers mobiliseren zich om hun steun aan hun strijd te betuigen. Ondanks de steunbetuigingen in brede lagen van de maatschappij^[1], maakt de regering zich op om te stemmen voor een hervorming van de asielprocedure, waarin (bij het schrijven van dit artikel) geen oplossing wordt aangebracht voor dit verontrustende probleem.

Wat is nu de reden om koste wat kost te ijveren voor een nieuwe regularisatiewet? De mensen die de kerken bezetten zijn bereid om het risico te lopen op een uitwijzing met geweld door zich publiekelijk bloot te geven. Anderen hebben er zelfs hun eigen gezondheid voor over en proberen via hongerstakingen de onbuigzame beleidsmakers tot meer soepelheid aan te zetten. Een soortgelijke beweging, de bezetting van de kerk van het Begijnhof in Brussel, heeft uiteindelijk de regularisatiecampagne van 1999-2000 ingeleid, op basis van de wet van 22 december 1999. Deze wet heeft tienduizenden mensen in staat gesteld om uit hun precarie situatie te ontsnappen, via duidelijke criteria en via de oprichting van een onafhankelijke commissie, waaraan ook NGO's meewerkten, om in betwiste gevallen de knoop door te hakken^[2]. Deze wet was bedoeld als een uitzonderlijke maatregel, een *geschenk* van de kersverse regering van de regenboog-coalitie die overigens niets veranderde aan het steeds restrictievere migratiebeleid. Na deze one shot maatregel greep men terug naar de *goede oude* wet van 15 december 1980.

Om de nieuwe bezettingen van 2006 beter te begrijpen, voorbij de slogans, de emoties en de nieuwe solidariteitsbewegingen^[3], leek het ons nodig om de huidige regularisatieprocedure te belichten, zoals ze vandaag, na de uitzonderlijke wet van 22 december 1999, in de praktijk wordt toegepast. Hoe werkt deze wet precies? In welke gevallen kan iemand zonder papieren hopen op een verblijfsvergunning? Hoe motiveert de Dienst Vreemdelingenzaken (hierna in de tekst DVZ genoemd) haar beslissingen? We zullen trachten een antwoord te formuleren op deze vragen, schematisch en zonder al te technisch te worden. We vertrekken hierbij vanuit reële situaties en illustreren de gangbare praktijk grondig met passages uit door DVZ genomen beslissingen. Tenslotte

^[1] Voor een exact overzicht, zie de website van UDEP (Union pour la défense des Sans-Papiers), <http://udep.blogspot.com> en van de Burencomité, <http://www.assembleedesvoisins.be/>

^[2] Wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk (B.S. 10 januari 2000)

^[3] Lees ook met name het Charter van de Burencomité, aangenomen op 10 december 2005 en overgenomen in dit nummer.

geven we een kort commentaar op het relevante wetsvoorstel van de minister van Binnenlandse Zaken aan de hand van ‘alternatieve’ voorstellen die door sommige parlementairen werden ingediend.

I. Artikel 9 punt 3 voor beginners^[4]

De wettelijke basis die nu geldt voor mensen zonder papieren om een verblijfsregularisatie te bekomen, is het artikel 9 van de wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, die het volgende bepaalt :

« Om langer dan de in artikel 6 bepaalde termijn (= 3 maanden, nvdr) in het Rijk te mogen verblijven, moet de vreemdeling die zich niet in een der in artikel 10 voorziene gevallen bevindt (= vreemdeling die volledig tot het grondgebied wordt toegelaten, door gezinshereniging, nvdr), daartoe gemachtigd worden door (de Minister) of zijn gemachtigde.

Behoudens de in een internationaal verdrag, in een wet of in een koninklijk besluit bepaalde afwijkingen, moet deze machtiging door de vreemdeling aangevraagd worden bij de Belgische diplomatieke of consulaire post die bevoegd is voor zijn verblijfplaats of zijn plaats van oponthoud in het buitenland.

In buitengewone omstandigheden kan die machtiging door de vreemdeling worden aangevraagd bij de burgemeester van de plaats waar hij verblijft; deze zendt ze over aan [de Minister] of aan diens gemachtigde. In dat geval zal ze in België worden afgegeven.»^[5]

I.1. Algemene werkwijze : een weinig heldere procedurereg

Om langer dan drie maanden in België te mogen verblijven, moet men dus de toelating krijgen van de minister van binnenlandse zaken (in de praktijk van de Dienst Vreemdelingenzaken). Aan welke voorwaarden moet men voldoen om de toelating te krijgen voor een lang verblijf? Op deze vraag biedt de wet geen antwoord. Ze bevat slechts één procedurereg en beperkt zich ertoe in vage termen uit te leggen hoe de aanvraag moet worden ingediend. De wet voorziet dat de vreemdeling deze toelating dient aan te vragen « *bij de Belgische diplomatieke of consulaire post die bevoegd is voor zijn verblijfplaats of zijn plaats van oponthoud in het buitenland* ».

Slechts in geval van « *buitengewone omstandigheden* » kan de vreemdeling deze toelating in België aanvragen, bij de burgemeester van de gemeente waarin hij woont. Het

^[4] Voor deze bijdrage beperken we ons tot het geval van mensen die bij de indiening van hun aanvraag illegaal op het grondgebied verblijven (afgewezen asielzoekers of mensen zonder papieren). Deze bepaling is er ook op gericht om een wijziging van het statuut toe te laten voor vreemdelingen die beschikken over een geldig verblijfsdocument. In sommige gevallen worden de « *buitengewone omstandigheden* » verondersteld te gelden voor deze categorie personen. In deze bijdrage worden ze echter niet behandeld.

^[5] Zoals vaak het geval is, wordt het nummer van het wetsartikel gebruikt in de dagelijkse praktijk om de aanvraag op die grond aan te duiden. Men dient dus een « *aanvraag artikel 9.3* » in, of nog eenvoudiger, een « *negen punt drie* ».

probleem ligt dus in de definiëring van deze « *buitengewone omstandigheden* ». Geen enkele wet preciseert wat men daaronder kan verstaan. Een ministriële omzendbrief preciseert wel het volgende :

« Deze uitzondering op de algemene regel dient strikt te worden geïnterpreteerd. (...) De betrokkene moet aantonen dat het onmogelijk of bijzonder moeilijk is om terug te keren naar zijn land van herkomst of naar een land waar hij tot verblijf is toegelaten, om de machtiging aan te vragen, dit door gegevens die zowel in België als elders kunnen worden gesitueerd. »^[6]

Toen een lid van het parlement aan de minister van Binnenlandse Zaken vroeg welke criteria hij hierbij toepaste en hoe hij die rechtvaardigde, antwoordde Patrick Dewael: « *De verblijfsaanvragen in het kader van artikel 9, derde lid, van de vreemdelingenwet van 15 december 1980 worden geval per geval beoordeeld, waarbij volgende richtsnoeren gelden :*

- *de duur van de asielprocedure;*
- *de medische gronden;*
- *de humanitaire gronden.*

(...)De toekenning van een machtiging tot (...) verblijf (...) gebeurt zoals het artikel het zelf stelt, op grond van mijn discretionaire bevoegdheid als minister. »^[7]

I.2 Welke zijn de « buitengewone omstandigheden » ? Redenen die door DVZ niet ontvankelijk worden geacht om een aanvraag tot verblijf te kunnen indienen vanuit België (niet exhaustieve lijst)

Het is dus moeilijk om duidelijke, exacte en duurzame criteria te kunnen afleiden uit de omschrijving « *buitengewone omstandigheden* », aangezien de minister de vrijheid neemt om « *geval per geval* » te beoordelen. De praktijk laat ons echter toe om bepaalde, nochtans vaak gebruikte, elementen aan te duiden die op zich niet als *buitengewone omstandigheid* worden beschouwd. We hebben getracht om deze elementen op een rijtje te zetten aan de hand van beslissingen van DVZ waarin werd geweigerd de verblijfsvergunning uit te reiken. Toch is het niet uitgesloten dat bepaalde mensen die zich in hieronder beschreven situaties bevinden, toch werden geregulariseerd. Maar in deze hypothese zou het onmogelijk zijn om de toegepaste criteria te bepalen, aangezien deze beslissingen niet zijn gemotiveerd. Anders gezegd, een kandidaat voor regularisatie op basis van artikel 9.3 kan te weten komen waarom zijn aanvraag werd geweigerd, maar wanneer zijn aanvraag positief wordt beoordeeld, weet hij niet waarom^[8]. We kunnen dus

^[6] Omzendbrief van 19 februari 2003 over de toepassing van artikel 9, derde lid, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (B.S. 19 maart 2003)

<http://www.dofi.fgov.be/nl/reglementering/belgische/overige/omzendbrieven/19022003.pdf>

^[7] Vraag nr. 857 van de heer Guido Tastenhoye van 11 januari 2006 Antwoord nr. QRVA 51 110 van 27 februari 2006

^[8] We merken op dat een persoon die op basis van de wet van 22 december 1999 werd geregulariseerd, daarvoor de redenen kon achterhalen op basis van de beoordeling van het secretariaat of, meer omstandig, van de Commissie.

enkel via de beslissingen tot weigering de argumentatie van DVZ in deze problematiek analyseren.

1) De moeilijkheid om een visum voor langdurig verblijf te verkrijgen van de Belgische Ambassade in het land van herkomst

Als iemand zonder papieren de door DVZ als « normaal » geachte procedure zou willen volgen, moet hij terugkeren naar zijn land van herkomst om er een aanvraag in te dienen bij de ambassade. In bepaalde ambassades van België blijkt het aanvragen van een visum een bijzonder lastig hindernisparcours. Vaak zijn er lange rijen van wachtenden of wordt tenslotte meegedeeld dat men 's anderdaags moet terugkomen omdat een bepaald document ontbreekt in het dossier of omdat een stempel onduidelijk is. In bepaalde gevallen werd het bestaan van dergelijke wantoestanden duidelijk aangetoond^[9]. Wanneer een aanvrager in een afgelegen regio woont, ver van de ambassade, kan men zich moeiteloos de moeilijkheden voorstellen die hij zou moeten overwinnen. Maar wanneer een aanvrager zich ertoe beperkt deze moeilijkheden te vermelden, kan DVZ een soortgelijk antwoord uitvaardigen : « *deze elementen bevatten geen buitengewone omstandigheden, gezien ze uitgaan van zuiver subjectieve speculaties en op geen enkele objectieve basis zijn gegrond.* »^[10]

2) Ontoereikende middelen om een terugreis naar het land van herkomst te betalen

Sommige mensen beroepen zich op het feit dat zij geen vliegtuigticket kunnen betalen. Antwoord van DVZ in een dossier : « *Betrokkene kan steeds een beroep doen op de Internationale Organisatie voor Migratie om de terugreis te financieren en/of om de nodige documenten voor de terugreis in orde te maken.* »^[11] Deze verklaring is onjuist. Wanneer Caritas en de Internationale Organisatie voor Migratie de vrijwillige terugkeer organiseren en betalen van bepaalde afgewezen asielzoekers of van mensen die illegaal op het grondgebied verblijven, is dat enkel met het oog op duurzame reïntegratie in hun land van herkomst. Het financieren van vliegtuigtickets, alleen gekocht om vervolgens bij de Belgische ambassade een aanvraag tot een visum langdurig verblijf in te dienen zou haaks staan op het doel van dit programma en zou bovendien financieel onzinnig zijn^[12].

3) Langdurig verblijf in België en een goede inburgering

Sommige mensen wonen al meerdere jaren illegaal op ons grondgebied en kunnen dit aantonen met diverse documenten (huurcontract, rekeninguitreksels, medische attesten,...). Een aanwezigheid van 5, 10 of 15 jaar in ons land, zelfs indien duidelijk aantoonbaar en ononderbroken, geeft geen enkel verblijfsrecht. Sommige mensen zonder

^[9] Zie met name het jaarrapport 2004 van het college van de federale ombudsmannen (p 52 en volgende), dat met name het consulaat-generaal van Casablanca (Marokko) en de ambassade in Kinshasa (Congo) vermeldt. <http://www.federaalombudsman.be/Jaarverslagen/04FRA/Ombudsmannen-FR.pdf>

^[10] Beslissing van mei 2004.

^[11] Beslissing van april 2006.

^[12] Bovendien dient iemand die intekent voor een vrijwillig vertrek via IOM zich te engageren om in de loop van de eerste vijf jaar na zijn vertrek niet naar België terug te keren, tenzij hij de door de organisatie betaalde reiskosten integraal vergoedt.

papieren spreken vlekkeloos Frans of Nederlands, hangen niet af van sociale hulpverlening, zijn goed ingeburgerd in het verenigingsleven van hun wijk of nemen deel aan vrijwilligersactiviteiten ten dienste van hun gemeenschap. Maar DVZ stelt :

« Het feit dat betrokkene sinds 2001 in België verblijft, geïntegreerd zou zijn, Nederlands spreekt, goed studeert (...) en graag verder (...) wil studeren, een groot sociaal netwerk heeft uitgebouwd en getuigenverklaringen voorlegt en lid is van een basketbalploeg, is bewonderenswaardig maar op zich niet uitzonderlijk en verantwoordt niet dat de aanvraag tot regularisatie op grond van artikel 9 van de wet van 1980 in België wordt ingediend (...) De elementen met betrekking tot de integratie kunnen het voorwerp uitmaken van een eventueel onderzoek conform artikel 9 alinea 2 van de wet van 15/12/1980 (= bij de Belgische diplomatieke of consulaire post van zijn land van herkomst). »^[13]

Elders verwoordt DVZ het als volgt: *« Het leren van één der landstalen, het tegemoetkomen aan zijn behoeften en het onderhouden van relaties met anderen zijn niet meer dan natuurlijke houdingen wanneer men in een land, welk land dan ook, verblijft. »*^[14]

^[14] Niets buitengewoons, met andere woorden.

4) Schoolgaande kinderen

Zoals in elk gezin, gaan de kinderen van mensen zonder papieren naar school. Zoals alle kinderen geldt voor hen de schoolplicht tot de leeftijd van 18 jaar^[15]. Sommige kinderen zijn geboren in België, anderen hebben enkel in België onderwijs genoten en spreken amper nog de taal van het land van herkomst van hun ouders, soms zelfs helemaal niet. Toch stelt DVZ: *« Het naar school gaan van de kinderen kan geen buitengewone omstandigheid vormen die een tijdelijke terugkeer naar het land van herkomst verhindert of bemoeilijkt, aangezien geen enkel argument werd aangebracht om aan te tonen dat deze kinderen in de onmogelijkheid zouden verkeren om tijdelijk school te lopen in het land waarin de aanvraag dient te gebeuren. Betrokkenen brengen geen argumenten aan dat een gespecialiseerde opleiding of een specifieke infrastructuur noodzakelijk zou zijn of ter plaatse niet beschikbaar zou zijn. »*^[16]

5) Een lopend beroep bij de Raad van State

Veel asielzoekers wachten op een beslissing van de Raad van State na een beroep te hebben ingediend tegen de negatieve (onontvankelijkheids-)beslissing van het Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen. Tijdens deze periode hebben deze mensen recht op sociale hulpverlening onder de vorm van materiële steun, maar

^[13] Beslissing van april 2006.

^[14] Beslissing van 9 maart 2006, geciteerd in het arrest van de Raad van State n° 157.452 van 10 april 2006, te consulteren op de site van de Service Droit des Jeunes. www.sdj.be

^[15] Wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht, te consulteren (net als een groot aantal reglementeringen en wetsinstrumenten, op de site http://www.juridat.be/cgi_loi/legislation.pl van het Ministerie van Justitie.

^[16] Beslissing van april 2004. Variant: *« Het feit dat de kinderen van de betrokkene naar school zouden gaan is geen voldoende reden om een regularisatie te rechtvaardigen, aangezien hen geen toestemming werd verleend via een voorlopige verblijfsvergunning voor studenten, die enkel wordt uitgereikt in het kader van hogere studies. »* Beslissing van 6 maart 2002 geciteerd in RvS. n° 107.801 van 13 juni 2002.

wordt hun verblijfsrecht ingetrokken. DVZ stelt : « *Een beroep bij de Raad van State is niet opschortend en geeft geen enkel recht op verblijf, vormt geen buitengewone omstandigheid die een tijdelijke terugkeer naar het land van herkomst verhindert of bemoeilijkt, tijdens dewelke de betrokkene zich terdege door zijn raadsman kan laten vertegenwoordigen voor zijn verdediging en de behandeling van zijn dossier.* »^[17]

6) Een moeilijke algemene situatie in het land van herkomst

Vaak brengt de aanvrager zijn vrees voor vervolging tot uiting in geval van een mogelijke terugkeer naar zijn land van herkomst. Deze vrees is soms ook gelinkt aan de reden waarom hij in België asiel heeft aangevraagd. In andere gevallen gaat het om specifieke angsten die niet gelinkt zijn aan de factoren ras, religie, nationaliteit, het behoren tot een sociale groep of politieke overtuiging en die dus niet binnen de Conventie van Genève vallen (bijvoorbeeld de vrees voor een vendetta, of de angst om terug te keren naar een instabiele politieke situatie, zonder dat kan worden aangetoond dat de betrokkene persoonlijk wordt gevisieerd).

DVZ beperkt zich er vaak toe om te verwijzen naar de negatieve beslissing van de asielinstanties. Bijvoorbeeld : « *Wat betreft de vrees van de betrokkene om terug te keren naar zijn land van herkomst wegens het behoren tot de X minderheid, merken we op dat dit probleem reeds het voorwerp was van een grondig onderzoek in het kader van de asielpcedure. De naar voorgebrachte elementen werden toen niet weerhouden, (...) er bestaan geen aanwijzingen die blijk geven van een systematische vervolging van alle personen die tot deze minderheid behoren. Betrokkenen brachten bovendien geen uitvoerig verhaal naar voor en konden hun geuite vrees onvoldoende aantonen. Bovendien dient te worden opgemerkt dat het gespannen klimaat in XXX een algemene situatie betreft die de terugkeer van een groot aantal XXX niet verhindert en dat de aanvragers geen enkel persoonlijk element aanbrengen dat nog niet tijdens de asielpcedure werd onderzocht, waaruit blijkt dat een terugkeer naar het land van herkomst in strijd zou zijn met artikel 3 van het Verdrag van de Rechten van de Mens (= verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling, nvdr).* »^[18]

7) Een geloofwaardig professioneel toekomstperspectief in België

Per definitie heeft iemand die een regularisatieaanvraag indient geen toestemming om te werken. Een arbeidsvergunning kan namelijk enkel worden toegekend aan mensen die al over een verblijfsvergunning beschikken^[19], die net wordt aangevraagd bij een regularisatie. Bepaalde motiveringen van DVZ lopen dan ook uit op een patstelling :

« *Wat betreft zijn werkwillegheid, herinneren we de betrokkene eraan dat hij geen arbeidsvergunning bezit en dus nooit de toelating heeft gehad om welke winstgevende activiteit dan ook uit te voeren. Bovendien ligt in dit argument geen buitengewone*

^[17] Beslissing van 30 april 2003, geciteerd in RvS. n° 121.565 van 10 juli 2003.

^[18] Beslissing van 5 februari 2001, geciteerd in RvS. n° 99.050 van 24 september 2001.

^[19] Zie, in hoofdzaak, het Koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende de uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

omstandigheid vevat die een tijdelijke terugkeer zou verhinderen of bemoeilijken. »^[20]
Het vooruitzicht van een geloofwaardige beroepsactiviteit is dus ook geen buitengewone omstandigheid.

Asielzoekers in de fase ten gronde kunnen legaal werken tot wanneer zij een negatieve beslissing ten gronde ontvangen. Soms slagen mensen in een dergelijke situatie erin om zonder noemenswaardige problemen na hun negatieve beslissing dit werk ook verder uit te oefenen en beroepen zij zich in hun aanvraag tot regularisatie op het argument dat zij bij een eventuele terugkeer hun betrekking zouden verliezen. Antwoord van DVZ in één zo'n geval : *« Wat betreft het feit dat betrokkene als werknemer voltijds in dienst is in het kader van een contract onbepaalde duur, constateren we dat sinds de betrokkene in kennis is gesteld van de negatieve asielbeslissing ten gronde van het Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (...), hij niet langer de toelating had om winstgevende activiteiten uit te voeren. Een werkonderbreking kan geen ernstige en onherstelbare schade berokkenen, des te meer omdat hij dit werk is begonnen (...) na in kennis te zijn gesteld van de beslissing van het Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen en dus zelf de verantwoordelijkheid draagt over deze situatie. »*^[21]

I.3. En wanneer de aanvraag ontvankelijk is ? Terugkeer onmogelijk = regularisatie ?

Zoals u al begrepen had, wordt de overgrote meerderheid van de aanvragen tot regularisatie « onontvankelijk » verklaard door DVZ, met het argument : *« de aangehaalde elementen vormen geen uitzonderlijke omstandigheid waarom de betrokkene de aanvraag om machtiging tot verblijf niet kan indienen via de gewone procedure namelijk via de diplomatieke of consulaire post bevoegd voor de verblijfplaats of de plaats van oponthoud in het buitenland. »*

Wanneer deze buitengewone omstandigheden wél worden erkend door de administratie, onderwerpt deze de aanvraag aan een onderzoek ten gronde, onderzoekt ze met andere woorden de redenen waarom de aanvrager in België wenst te verblijven. Men zou kunnen veronderstellen dat, aangezien de onmogelijkheid om terug te keren naar het land van herkomst niet wordt betwist, het verblijfsrecht dan ook automatisch wordt toegekend. Niets is minder waar, zelfs in die gevallen waarin de openbare orde allerminst bedreigd wordt. DVZ kan beslissingen nemen zoals deze:

« De aangehaalde redenen zijn onvoldoende om een regularisatie te rechtvaardigen. De aanvraag werd ontvankelijk verklaard rekening houdend met de actuele situatie in het land van herkomst en de tijdelijke onmogelijkheid om betrokkene te repatriëren.

De integratie van de betrokkene, geïllustreerd door het feit dat hij opleidingen heeft gevolgd (...) is niet voldoende om een verblijfsregularisatie te rechtvaardigen, aangezien het weinig waarschijnlijk is dat de inburgering van de aanvrager in België, waar hij

^[20] Beslissing, geciteerd in RvS. n° 121.822 van 22 juli 2003.

^[21] Beslissing van 6 maart 2002, geciteerd in RvS. n° 107.801 van 13 juni 2002.

sinds minder dan 4 jaar verblijft, vergelijkbaar is met deze in het land van herkomst van de betrokkene, het land waar hij is geboren en vele jaren heeft geleefd. Bovendien zijn het inburgeren, zich bijscholen en opleidingen volgen niet meer dan natuurlijke houdingen. »^[22]

Besluit : buitengewone omstandigheden zijn noodzakelijk, maar onvoldoende om te worden geregulariseerd. Zelfs wanneer men erkent dat een aanvrager niet kan terugkeren naar zijn land van herkomst, kan de verblijfsvergunning in België nog altijd worden geweigerd. De persoon in kwestie beschikt dan over een bevel om het grondgebied te verlaten, dat wordt opgeschort voor een korte periode (vaak 3 of 6 maanden) « *gezien de huidige situatie* » in het land van herkomst. Hij wordt dus aan zijn lot overgelaten in een juridisch no man's land, niet repatrieerbaar, zonder verblijfsvergunning, zonder arbeidsvergunning^[23].

I.4. Meest voorkomende redenen waarom men (soms) kan worden geregulariseerd:

Minister Dewael stelt: « *Het is onmogelijk om een lijst van precieze criteria op te stellen op basis waarvan aanvragen automatisch geregulariseerd worden.* »^[24] Enige voorzichtigheid is dus geboden, aangezien de minister (in praktijk DVZ) slechts op basis van zijn persoonlijk beoordelingsvermogen en in afwezigheid van ook maar enig vast wettelijk criterium een beslissing neemt. Bovendien worden, zoals eerder gezegd, de positieve beslissingen niet gemotiveerd. Daardoor is het onmogelijk te achterhalen welke van de in de aanvraag naar voor gebrachte elementen doorslaggevend waren om DVZ een positieve beslissing te doen nemen (een persoon kan bijvoorbeeld tegelijk aangeven in de onmogelijkheid te verkeren terug te keren wegens onlusten in zijn land, zijn schoolgaande kinderen, de duur van zijn asielpcedure, zijn goede inburgering en een ziekte etc.). We zullen nu ook zien dat het anderzijds ook mogelijk is dat mensen die aan de algemene criteria voldoen, afgewezen worden op basis van hun persoonlijke situatie.

1) De duur van de asielpcedure (3 of 4 jaar)

^[22] Beslissing van december 2005.

^[23] Wegens de onveilige situatie in Afghanistan, genieten Afghanen in dit opzicht van een gunstmaatregel, in de vorm van een ministeriële omzendbrief, bekomen en verlengd na de bezetting van de Heilig Kruiskerk in Elsene in de zomer van 2003. Deze maatregel geldt enkel voor Afghanen die vóór 1 januari 2003 een asielaanvraag hebben ingediend. Dit criterium is erg betwistbaar, omdat men moeilijk kan begrijpen waarom het minder gevaarlijk zou zijn om terug te keren naar dit land voor iemand die na deze datum naar België is gekomen...Voor de opschorting van het bevel om het grondgebied te verlaten, zie *Omzendbrief van 24 augustus 2004 betreffende de onderdanen van Afghanistan die een asielaanvraag hebben ingediend vóór 1 januari 2003 en een negatieve beslissing hebben ontvangen over hun asielaanvraag* (niet verschenen maar beschikbaar op de website van de DVZ:

<http://www.dofi.fgov.be/nl/reglementering/belgische/overige/omzendbrieven/24082004.pdf>

Zie ook : Omzendbrief van 23 mei 2006 betreffende de voorlopige arbeidsvergunningen voor de Afghaanse onderdanen die in België een asielaanvraag hebben ingediend vóór 1 januari 2003 (B.S. 2 juni 2006).

^[24] *Vraag nr. 189 van de heer François-Xavier de Donnée van 27 februari 2004*

Antwoord QRVA nr. 51 027 van 5 april 2004

De Minister van Binnenlandse Zaken stelt: « *Elkeen die het statuut van vluchteling heeft aangevraagd zonder een uitvoerbare beslissing te hebben ontvangen binnen een termijn van drie jaar (familie met schoolgaande kinderen) of 4 jaar (alleenstaanden of koppels zonder kinderen) kan worden geregulariseerd, tenzij betrokkene naar het oordeel van de Minister een gevaar betekent voor de openbare orde of de nationale veiligheid.* »^[25]

In de praktijk kan iedereen die 3 of 4 jaar geleden een asielaanvraag heeft ingediend en nog geen negatieve beslissing van het Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) of van de Permanente Beroepscommissie voor Vluchtelingen (PBCV) heeft ontvangen, een aanvraag indienen. De duur van het beroep bij de Raad van state wordt niet in rekening gebracht. Mensen die langer dan 3 of 4 jaar geleden een asielaanvraag hebben ingediend, die intussen door een negatieve beslissing van het CGVS werd afgesloten in de ontvankelijkheidsfase en waarvan het beroep bij de Raad van State lopend is, komen niet in aanmerking.

Dit engagement van de minister, onderhandeld in de loop van de evaluaties van de federale ombudsmannen^[26], werd verkregen na de hongerstaking van meerdere Afghanen in de zomer van 2003 in de kerk op het Heilig Kruisplein in Elsene^[27]. De minister wilde toen criteria invoeren die betrekking hebben op alle asielzoekers en niet alleen op de Afghanen. Hij aanvaardde echter wel om hun bevel om het grondgebied te verlaten te verlengen, wegens de toenmalige moeilijke veiligheidssituatie in Afghanistan. De verlengtermijn van het bevel om het grondgebied te verlaten kon vervolgens wel in rekening worden gebracht voor de periode van 3 of 4 jaar in de regularisatieaanvraag.

In april 2004, als gevolg van de door verschillende NGO's gesteunde actie « files d'attente », formuleerde CIRE (Coordination initiatives pour et avec les réfugiés et étrangers) de volgende eisen : « *Deze werkwijze moet vandaag, maar ook in de toekomst blijven gelden. (...) Deze maatregel moet ten gunste komen van mensen die nog in procedure zijn, maar ook van die mensen die na een onredelijke termijn werden afgewezen en zich nu nog op ons grondgebied bevinden.* »^[28] » De verenigingen die de verdediging van vreemdelingen op zich namen, vroegen ook dat dit criterium, door de minister beschouwd als een « *algemeen principe dat voortvloeit uit de omzendbrieven van 1997 en 1998 en uit de tijdelijke regularisatiewet* », in een bindend juridisch instrument zou worden vervat (een wet, een KB of tenminste een ministeriële omzendbrief). De minister heeft dit steeds geweigerd. De stellingname van de minister stelde inderdaad talrijke mensen die het slachtoffer waren van de traagheid van de asielpcedure in staat om een verblijfsvergunning te bekommen. Maar het uitblijven van

^[25] Persbericht Belga, *Standpunt Dewael na mededeling ombudsman*, 14 augustus 2003, http://www.pressreleases.be/script_NL/newsdetail.asp?ID=10312

^[26] Zie : College van de federale ombudsmannen, *Jaarverslag 2003*, p 55 ev.

<http://www.federaalombudsman.be/Jaarverslagen/03FRA/Ombudsmannen-FRANS.DEF.pdf>

^[27] Zie voor deze episode T. WIBAULT, G. VAN MEULDER, D. LIEBMANN, « *Été afghan à Ixelles. Chronique d'une expulsion collective entravée* », *L'année sociale 2003*, Brussel, Institut de Sociologie de l'ULB, 2004, p 116 ev.

^[28] Persbericht, augustus 2003, via het document van CIRE asbl, « *Article 9 alinéa 3 – critère de longue procédure* », 30 april 2004, 12 p., te consulteren (op 7 juli 2006 althans) op de website <http://www.cire.irisnet.be/appuis/regul/analyse-20040412.pdf>

een formele juridische reglementering gaf DVZ ook de kans om de regularisatie van vreemdelingen die perfect binnen de door de minister vooropgestelde criteria vielen en geen enkel gevaar voor de openbare orde betekenden, toch te weigeren !

De ongelijkheid van genomen beslissingen over mensen die nochtans in hetzelfde geval verkeerden, vormde het voorwerp van meerdere interpellaties door de federale ombudsmannen, gebaseerd op de schending van het principe van non-discriminatie door DVZ. Het college van federale ombudsmannen is in 2005 met succes tussengekomen om bepaalde individuele dossiers te deblokken en stelt: « *sindsdien heeft de Dienst Vreemdelingenzaken maatregelen getroffen om een betere uniformiteit in de beslissingen van het bureau 'artikel 9 paragraaf 3' te verzekeren.* »^[29]

Toch lijkt het erop dat de beloftes van DVZ niet altijd worden nagekomen. Zo bijvoorbeeld een passage uit een beslissing van DVZ in maart 2006: « *Merken we ten eerste op dat de ministeriële verklaring waarop de betrokkene zich beroept niet het karakter draagt van een wettelijke norm, ook al kan het reële karakter ervan de burgers in verwarring brengen, na de ruchtbaarheid die eraan is gegeven om deze verklaring kenbaar te maken (RvS., 21 april 2004, n°130.494; RvS., 27 juli 2004, n° 134.461). Ten tweede is de lengte van de asielprocedure geen voldoende reden om een regularisatie te rechtvaardigen en impliceert zij niet automatisch dat de betrokkene het recht zou hebben op een verblijfsregularisatie. We herinneren eraan dat de termijn van de asielbeslissing, zelfs indien onredelijk lang, geen effect heeft op om het even welk verblijfsrecht (RvS., 02 okt. 2000, n°89.980) en nog minder een regularisatie rechtvaardigt.* »^[30] Het is opmerkelijk dat een administratie het gewicht en de gevolgen van een publiekelijke verklaring van zijn bevoegde minister op dergelijke wijze minimaliseert, terwijl de minister zegt « *De regularisatie zal in de toekomst eveneens worden toegekend aan ieder persoon die op het moment van zijn regularisatieaanvraag binnen de criteria valt volgens het principe dat hieronder wordt beschreven.* »^[31]

Deze naar schizofrenie neigende situatie (de minister belooft eerst en beroept zich vervolgens via zijn administratie op zijn recht om deze beloftes niet te houden), deed het gevoel van willekeur onder de vreemdelingen en hun begeleiders (advokaten, sociale diensten,...) alleen maar toenemen. Hoewel de Raad Van State deze praktijk aanvankelijk tolereerde, oordeelde hij na verloop van tijd: « *dat een dergelijke institutionalisering van de administratieve willekeur uiteraard onaanvaardbaar is* » en dus in strijd is met de rechtszekerheid.^[32]

2) Medische redenen

Personen met een ernstige ziekte die niet in hun land van herkomst kan worden behandeld (omdat de behandeling onbestaande is of financieel niet toegankelijk), kunnen

^[29] College van de federale ombudsmannen, *Jaarverslag 2005*, p 50.

<http://www.federaalombudsman.be/Jaarverslagen/05NED/ombudsmannen-NED.pdf>

^[30] Beslissing van 9 maart 2006, geciteerd in het arrest van de Raad van State n° 157.452 van 10 april 2006, te consulteren op de website van *Services Droit des Jeunes*. www.sdj.be

^[31] Persbericht, augustus 2003, zie hoger.

^[32] Arrest n° 157.452 van 10 april 2006, zie hoger.

worden geregulariseerd. Dit criterium vloeit voort uit een internationale verplichting waartoe België zich heeft verbonden. Indien iemand die zwaar ziek is, zou worden teruggeleid naar een land waarin zijn verzorging niet kan worden gegarandeerd, loopt de Belgische Staat een ernstig risico op een veroordeling op basis van een overtreding van het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), met name van artikel 3, dat inhumane en vernederende behandeling verbiedt.

Uiteraard dient de aanvrager een uitvoerig medisch attest van zijn behandelende arts te voorzien, waarin de onmogelijkheid om te reizen of de noodzaak om medische zorgen te ontvangen in België of nog de onbeschikbaarheid van een behandeling in het buitenland wordt aangetoond.

Maar DVZ oefent unilateraal een controle uit op deze informatie en brengt vaak het volgende soort antwoorden uit: « *De motieven waarop de betrokkene zich in zijn aanvraag beroept, bevatten geen omstandigheden die rechtvaardigen dat voornoemde aanvraag eerder in België dan in het buitenland zou moeten worden ingediend. Zo blijkt uit het rapport van Dokter De Block, controlearts van de Dienst Vreemdelingenzaken, dat de terugkeer van de betrokkene mogelijk zal zijn vanaf het begin van de maand juli, gezien het feit hij vanaf dan geen medische zorgen meer dient te ontvangen in België en dat zijn behandeling verdergezet kan worden in XXX.* »^[33]

De Raad van State heeft DVZ al meermaals gesanctioneerd, zoals in het hierboven geciteerde geval, omdat de Dienst bevestigde dat een behandeling in het land van herkomst kan worden verdergezet, zonder zich daadwerkelijk te informeren « *over het voorkomen, in het land van herkomst van de betrokkene, van de behandeling die zijn gezondheidstoestand vereist en over de toegankelijkheid ervan.* »^[34]

3) Humanitaire redenen

1° het langdurig samenwonen met een Belgische inwoner of met iemand die over een Belgische verblijfsvergunning beschikt

De regels rond het langdurig samenwonen werden opgesteld in 1997, om te vermijden dat « *personen niet uit overtuiging huwen, maar als het ware worden gedwongen tot een huwelijk uit verblijfsrechtelijke overwegingen.* »^[35]. Een andere reden was dat men, vóór het in werking treden van het homohuwelijk, het samenleven van homoseksuele koppels mogelijk wou maken. Ook dit is een internationale verplichting waartoe België zich heeft verbonden, om het recht op een familiaal leven te verzekeren, o.a. gegarandeerd door artikel 8 van het EVRM.

^[33] Beslissing van 4 septembre 2002, geciteerd in RvS. n° 111.609 van 16 oktober 2002.

^[34] Ibid.

^[35] Zie *Omzendbrief van 30 september 1997 betreffende het verlenen van een verblijfsmachtiging op basis van samenwoonst in het kader van een duurzame relatie* (B.S. 14 november 1997)

De voorziene procedure is erg strikt. De door de « duurzame samenwoners » te vervullen voorwaarden kunnen worden samengevat als volgt :

- in het bezit zijn van een verblijfsvergunning van langer dan 3 maanden (voor één van beide partners)
- niet gehuwd zijn
- tenminste 18 jaar oud zijn
- de duurzame band kunnen bewijzen (gezamenlijk huishouden, getuigenissen, foto's, facturen, 'vurige' briefwisseling,...)
- beschikken over duurzame onderhoudsmiddelen^[36]
- de partner in België dient zich bij de overheid te engageren om alle kosten gerelateerd aan het verblijf, de gezondheid, en de overkomst van de vreemdeling ten laste te nemen voor de duur van drie jaar en zes maanden.

De aanvraag dient te worden ingediend bij de ambassade in het land van herkomst, behoudens « buitengewone omstandigheden ». Bijvoorbeeld, constateren we, in een geval waarin twee mensen gedurende bijna drie jaar een relatie onderhouden en al meer dan een jaar samenleefden, besliste DVZ dat « *de door juffrouw XXX in haar aanvraag aangehaalde reden, te weten haar samenwoont met Mr H., geen voldoende ernstige reden betekent die zou verhinderen of bemoeilijken dat haar aanvraag bij de bevoegde diplomatieke post wordt ingediend.* »^[37]

Bij het dossier van een homoseksueel koppel dat sinds bijna drie jaar samenwoonde, besliste DVZ : « *de motieven die door de betrokkene worden ingeroepen bij zijn aanvraag, te weten o.a. zijn samenwoont met de heer D., vormen geen voldoende ernstige omstandigheid die een aanvraag vanuit de bevoegde diplomatieke post zou verhinderen of ernstig bemoeilijken.* » De bevoegde diplomatieke post bevindt zich in dit geval nochtans in een land waar homoseksualiteit een strafrechterlijk feit is, hetgeen de administratie wist aangezien de advocaat van de betrokkene haar hiervan op de hoogte bracht.^[38]

Een voorlopige toestemming voor zes maanden wordt toegekend, in België of door de ambassade, « *indien (...) er geen duidelijke en ondubbelzinnige elementen aanwezig zijn die wijzen op een schijnrelatie* »^[39]. Kandidaten dienen vervolgens een samenlevingscontract voor te leggen. Deze toestemming is elk jaar hernieuwbaar gedurende een periode van 3 jaar, mits de « *controles van de samenwoont op onregelmatige tijdstippen* », uitgevoerd door de politie, positief zijn.

Na drie jaar en zes maanden onafgebroken legaal verblijf in België, wordt de verblijfsvergunning voor onbepaalde duur (permanent) toegekend.

^[36] <http://www.dofi.fgov.be/nl/reglementering/belgische/overige/omzendbrieven/30091997.pdf> Deze omzendbrief voorziet in een minimumbedrag van 35.000 BEF voor de Belg of de vreemdeling met een verblijfsvergunning, nl. 30.000 BEF plus 5.000 BEF per persoon ten laste.

^[37] Zie RvS. n° 116.945 van 12 maart 2003, die het beroep tot schorsing verwerpt.

^[38] RvS. n° 112.059 van 30 oktober 2002, die de beslissing schorst.

^[39] Eerder vermelde omzendbrief.

In de toekomst zou de situatie van ongehuwde koppels geregeld moeten worden door de reglementeringen rond familiehereniging, te weten het artikel 10 §1, 5° van de wet van 15 december 1980 en het koninklijk besluit over de toepassing ervan^[40].

2° Ouders van kinderen met een verblijfsvergunning in België

Elk kind heeft het recht om met elk van zijn ouders relaties te onderhouden, behalve indien dit in strijd is met « *het belang van het kind* », krachtens de internationale Conventie voor de Rechten van het Kind^[41]. Iemand zonder papieren, ouder van een kind met de Belgische nationaliteit of met een verblijfsvergunning in België, moet dus ook verblijfsrecht hebben om zich op een correcte manier over zijn kind te kunnen bekommeren, zelfs wanneer de ouders gescheiden zijn.

In bepaalde gevallen weigert DVZ echter de aanvraag « *omdat er geen sprake is van een waarlijk en effectief gezinsleven tussen de aanvrager en zijn kind* »^[42]. In het hier geciteerde geval ging het om een man die sinds 1967 in België woonde, gehuwd was met een Belgische en vader was van twee kinderen met de Belgische nationaliteit !

3° Alle andere situaties die door de Minister of DVZ als « humanitair » worden beschouwd

Behalve de hierboven vermelde situaties en soortgelijke gevallen waarin de beslissing tot regularisatie voornamelijk voortvloeit uit de naleving van de internationale

^[40] Merk op dat gehuwde koppels waarvan één van de partners illegaal op het grondgebied verblijft aan hetzelfde type controles onderworpen worden in het kader van de reglementeringen rond familiehereniging.

^[41] Verdrag inzake de rechten van het kind, aangenomen te New York op 20 november 1989. Artikel 9:

« 1. De Staten die partij zijn, waarborgen dat een kind niet wordt gescheiden van zijn ouders tegen hun wil, tenzij de bevoegde autoriteiten, onder voorbehoud van de mogelijkheid van rechterlijke toetsing, in overeenstemming met het toepasselijke recht en de toepasselijke procedures, beslissen dat deze scheiding noodzakelijk is in het belang van het kind. Een dergelijke beslissing kan noodzakelijk zijn in een bepaald geval, zoals wanneer er sprake is van misbruik of verwaarlozing van het kind door de ouders, of wanneer de ouders gescheiden leven en er een beslissing moet worden genomen ten aanzien van de verblijfplaats van het kind.

2. In procedures ingevolge het eerste lid dienen alle betrokken partijen de gelegenheid te krijgen aan de procedures deel te nemen en hun standpunten naar voren te brengen.

3. De Staten die partij zijn, eerbiedigen het recht van het kind dat van een ouder of beide ouders is gescheiden, op regelmatige basis persoonlijke betrekkingen en rechtstreeks contact met beide ouders te onderhouden, tenzij dit in strijd is met het belang van het kind.

4. Indien een dergelijke scheiding voortvloeit uit een maatregel genomen door een Staat die partij is, zoals de inhechtenisneming, gevangenneming, verbanning, deportatie, of uit een maatregel het overlijden ten gevolge hebbend (met inbegrip van overlijden, door welke oorzaak ook, terwijl de betrokkene door de Staat in bewaring wordt gehouden) van een ouder of beide ouders of van het kind, verstrekt die Staat, op verzoek, aan de ouders, aan het kind of, indien van toepassing, aan een ander familielid van het kind de noodzakelijke inlichtingen over waar het afwezige lid van het gezin zich bevindt of waar de afwezige leden van het gezin zich bevinden, tenzij het verstrekken van die inlichtingen het welzijn van het kind zou schaden. De Staten die partij zijn, waarborgen voorts dat het indienen van een dergelijk verzoek op zich geen nadelige gevolgen heeft voor de betrokkene(n). »

^[42] Voorbeeld uit RvS. n° 99.031 van 21 september 2001, die de beslissing heeft geannuleerd.

mensenrechtenconventies die België heeft onderschreven^[43], heeft de minister ook de mogelijkheid om een verblijfstitel toe te kennen aan om het even welke vreemdeling, volgens eigen criteria of zelfs zonder criteria dan ook (denk bijvoorbeeld aan bepaalde verdienstelijke sportlui of aan de bezetters van bepaalde kerken^[44]). Het gaat hier om de befaamde ‘discretionaire bevoegdheid’ van de minister.

I.5. Een mager rapport

1) Een bijzonder laag regularisatiepercentage

Helaas is het onmogelijk om recente, betrouwbare en vooral complete statistieken te verkrijgen over het aantal ingediende regularisatieaanvragen. Dankzij het rapport van de federale ombudsmannen weten we dat DVZ in 2005 15.927 aanvragen heeft geregistreerd, of een gemiddelde van 1.327 aanvragen per maand^[45]. Maar wat betreft het totaal aantal dossiers waarin nog geen beslissing werd genomen (ook van de dossiers die de voorbije jaren werden ingediend), lijkt de administratie het zelf niet precies te

^[43] De directeur-generaal van DVZ citeert ook de volgende gevallen :

« – de persoon die zijn kindertijd en/of zijn jeugd in België heeft doorgebracht alvorens naar zijn land van herkomst terug te keren – soms onder dwang – met een ouder en die wenst terug te komen zonder de toepassing van de wetsbepalingen inzake het recht op terugkeer of de machtiging tot terugkeer te kunnen vorderen;

– concreet betreft dit personen van wie het paspoort en de verblijfstitel in beslag werden genomen bij de terugkeer naar het land van herkomst of jonge vrouwen die tegen hun zin huwden;

– het gemengde koppel waarvan de partners onderdanen zijn van landen waarvan de wetgeving geen gezinshereniging toestaat. Deze personen repatriëren naar hun respectieve landen van herkomst zou dan ook gelijkstaan met het uiteenvallen van de gezinscel. Als er gemeenschappelijke kinderen zijn is een dergelijke situatie nog moeilijker op te lossen;

– de personen die geen beroep konden doen op de wetsbepalingen inzake gezinshereniging wegens de onmogelijkheid – in verband met de situatie in hun land van herkomst – om documenten van de burgerlijke stand voor te leggen tot vaststelling van de huwelijksband of verwantschapsband, maar van wie een aantal gegevens de redenen die in de aanvraag zijn vermeld bevestigen (bijvoorbeeld het positieve resultaat van een DNA-test);

– de personen die geen nationaal paspoort of reisdocument dat als zodanig kan gelden kunnen voorleggen, maar van wie een aantal gegevens de waarachtigheid van de opgegeven nationaliteit of van het gevaar dat een terugkeer naar het land van herkomst zou inhouden (seksuele verminking) ondersteunen;

– de personen met een welbepaalde handicap, zoals doofstomme kinderen die in België leren liplezen in een andere taal dan de taal van hun land van herkomst;

– zeer bejaarde personen die in hun land van herkomst geen enkele verwant meer hebben en volledig ten laste zijn van een kind dat wettelijk in België verblijft enz. » (Parl Doc. Kamer, Verslag namens de commissie voor de binnenlandse zaken door Mohammed BOUKOURNA en Dirk CLAES, 4 juli 2006, nr. 51 2478/008, p 137. <http://www.lachambre.be/FLWB/PDF/51/2478/51K2478008.pdf>)

^[44] Zie persbericht van de Forum Asiel en Migraties (FAM), “Hongerstaking wordt doorslaggevend criterium voor regularisatie”, 24 juli 2006

http://www.vluchtelingenwerk.be/doc/persbericht_FAM_240706.doc

^[45] College van de federale ombudsmannen, *Jaarverslag 2005*, p 49.

weten^[46] ! Het is dus bijzonder lastig, zonet onmogelijk, om het percentage regularisaties voor alle ingediende dossiers exact vast te stellen.

In 2004 gaf de minister van Binnenlandse Zaken aan dat er tussen 2001 en 2004 meer dan 30.000 aanvragen waren ingediend^[47].

Van die 30.000 aanvragen werden er slechts 4.395 gevolgd door een positieve beslissing, waarvan in slechts 971 gevallen een permanente verblijfsvergunning werd toegekend.

Wanneer we kijken naar de jaarlijkse opdeling van deze beslissingen, constateren we een versnelling, die zeer zeker het gevolg is van de regularisaties op basis van een lange asielprocedure.

Het aantal definitieve regularisaties werd als volgt toegekend :

- 112 in 2001
- 171 in 2002
- 372 in 2003
- 316 tijdens de eerste zes maanden van 2004.

Het aantal tijdelijke regularisaties ligt hoger, maar blijft zeer bescheiden in vergelijking met het totaal aantal ingediende aanvragen :

- 266 in 2001
- 592 in 2002
- 1.279 in 2003
- 1.287 tijdens de eerste zes maanden van 2004

Het aantal beslissingen tot weigering werd als volgt verdeeld:

- 2 117 in 2001
- 3.379 in 2002
- 8.387 in 2003
- 7.139 tijdens de eerste zes maanden van 2004

Voor het jaar 2005 gaf de directeur-generaal van DVZ onlangs cijfers vrij in het parlement^[48]. Hij deelde mee dat in 5.422 dossiers een positieve beslissing werd genomen (het gaat hier om 11.630 mensen).

Deze beslissingen zijn als volgt opgedeeld:

- 4.745 inzake slachtoffers van een lange asielprocedure

^[46] Volgens datzelfde rapport (p 53): « *De dienst Vreemdelingenzaken kondigde in september 2005 dan ook een omvangrijke operatie aan die moest duidelijk maken welke de tot dan niet gekende, effectieve achterstand was van het bureau "Artikel 9, lid 3 – humanitair" Deze operatie was van puur logistieke aard. Het was de bedoeling om binnen een redelijke termijn en zonder dat het dagelijks beheer van de dienst in het gedrang zou komen, de inventaris van de openstaande dossiers op te maken.* »

^[47] Vraag nr. 400 van mevrouw Nahima Lanjri van 13 oktober 2004, Antwoord nr. QRVA 51 055 van 29 november 2004.

^[48] Parl. Doc. Kamer, Verslag namens de commissie voor de binnenlandse zaken door Mohammed BOUKOURNA en Dirk CLAES, 4 juli 2006, nr. 51 2478/008, p 135.

- 236 inzake medische redenen
- 441 inzake dringende medische redenen

We zien dus dat meer dan 80% van de positieve beslissingen te maken heeft met een lange asielpcedure. Dit als gevolg van de beslissing van de minister om dit soort dossiers prioritair te behandelen (mensen die een asielpcedure hebben ingediend vóór 1 januari 2001 en nog geen definitieve beslissing hebben ontvangen^[49]).

In vergelijking hiermee valt het bijzonder laag aantal positieve beslissingen op in de aanvragen om humanitaire en medische redenen. Dit betekent uiteraard niet dat het aantal om die redenen ingediende aanvragen minder talrijk zou zijn, maar eenvoudig dat dit soort aanvragen vaker negatief wordt beoordeeld of nog niet behandeld werd. Het zou natuurlijk erg interessant zijn om over statistieken te beschikken die toelaten om jaarlijks het soort aanvraag per categorie te achterhalen (definitief verblijf, verblijf beperkte duur, weigering of in afwachting van behandeling)

2) Bijzonder lange behandelingstermijn

De gemiddelde behandelingstermijn van de momenteel ingediende dossiers valt onmogelijk te achterhalen (de cel 9.3 van DVZ telt momenteel 43 medewerkers)^[50].

De minister stelt: « *Gevraagd naar de gemiddelde looptijd van deze procedure, dient te worden aangestipt dat het LIFOsysteem (Last In First Out) wordt toegepast. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen oude dossiers en nieuwe dossiers. De beslissing voor nieuwe dossiers wordt geveld na gemiddeld een drietal maanden. Bij oude dossiers valt de beslissing gemiddeld na ongeveer anderhalf jaar.* »^[51]

In haar jaarrapport 2004 liet DVZ uitschijnen dat de volgende doelstellingen zouden worden gesteld voor wat betreft de pijler “verblijf”: « *betere kwaliteit van de beslissing, vermindering van de behandelingstijd en een actiever beheer* », en nog « *verbeteringen zijn voornamelijk op het vlak van de informatica te situeren.* »^[52] Bij het schrijven van dit artikel had DVZ het jaarrapport 2005, waarin deze doelstellingen worden getoetst, nog niet gepubliceerd.

Volgens de federale ombudsmannen is het aantal klachten tegen de duur van de behandeling van een aanvraag 9.3 spectaculair gestegen in 2005, ondanks de al hoge stijging in 2004. Ze geven aan dat « *het bureau “Artikel 9, lid 3 – humanitair in vier cellen (“Lange Asielprocedure”, “Asiel”, “Niet-asiel” en “Medische Gevallen”)* » is opgesplitst en een « *coördinator, belast met het toezicht op de correcte toepassing van de*

^[49] Ibidem, p. 135

^[50] Cijfers van september 2005 (College van de federale ombudsmannen, *Jaarverslag 2005*, p 53).

^[51] Vraag nr. 400 van mevrouw Nahima Lanjri van 13 oktober 2004, Antwoord nr. QRVA 51 055 van 29 november 2004.

^[52] Activiteitenrapport van de Dienst Vreemdelingenzaken, 2004, p 25, te consulteren op de website http://www.dofi.fgov.be/nl/activiteitenrapport/Activiteitenrapport_2004.pdf

ministeriële instructies» werd aangeworven, net als bijkomend personeel « om de achterstand van de dienst weg te werken. »^[53]

3) Steeds meer zorgwekkende verblijfsvergunningen

Hoewel de wet het principe van het onbepaald verblijf voorziet « *tenzij zij uitdrukkelijk een tijdslimiet stelt wegens bijzondere omstandigheden eigen aan de betrokkene* »^[54], constateren we vanuit de praktijk dat de uitzondering de regel is geworden. Volgens de minister wordt een voorlopige verblijfsvergunning van bepaalde duur meestal voor één jaar toegekend^[55].

Het komt nochtans heel dikwijls voor dat beslissingen worden aangetroffen, waarin een verblijfsvergunning van zes maanden wordt uitgereikt, die enkel onder strikte voorwaarden hernieuwd kan worden: een geldig paspoort kunnen voorleggen, een arbeidsvergunning hebben en het bewijs leveren dat men effectief werkt. Rekening houdend met de moeilijkheid om aan officiële documenten van de ambassade in het land van herkomst te geraken, blijkt het nogal lastig om aan die eerste voorwaarde te voldoen. Bovendien blijkt het effectief vinden van werk binnen een termijn van zes maanden vaak een onmogelijke opdracht, gezien de hoge werkloosheidscijfers in ons land, de situatie op de arbeidsmarkt en de moeilijk te bestrijden discriminatie bij aanwervingen.^[56]

II. Toekomstperspectieven

II.1. Het voorstel van minister Dewael : zeg niet meer 9.3, maar 9 bis en 9 ter

Onder de vele punten die het wetsvoorstel van minister Dewael bevat, dat met name tot doel heeft om de asielprocedure te hervormen, vinden we ook een aanpassing van de wetgeving rond de regularisatieaanvraag. De minister wil « *een betere omkadering van artikel 9, derde lid, van de vreemdelingenwet, dat de facto verworpen is tot een grond voor een regularisatieaanvraag* ».^[57]

In feite wordt artikel 9.3 eenvoudig opgeheven en vervangen door een artikel 9 bis en een artikel 9 ter, specifiek voor medische redenen. De onderliggende gedachte blijft dezelfde. Om een aanvraag tot regularisatie te kunnen indienen in België, moet de betrokkene

^[53] Verslag hierboven vermeld, p. 53

^[54] Artikel 13 van de wet van 15 december 1980.

^[55] Vraag nr. 189 van de heer François-Xavier de Donnée, op. cit.

^[56] Zie met name het Jaarverslag 2005 van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, mei 2006, p 21, http://www.diversiteit.be/NR/rdonlyres/3026A1C6-7584-4007-8AB9-1AEDF2783AEC/0/05_jaarverslagcentrum.pdf

^[57] Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, Parl. Doc. Kamer, n° 51 2478 / 001, Memorie van toelichting, 10 mei 2006, p 12. <http://www.lachambre.be/FLWB/PDF/51/2478/51K2478001.pdf>

bewijzen dat hij in « buitengewone omstandigheden » verkeert, maar dit concept wordt nog steeds niet helder en positief gedefinieerd. Wél bevat het wetsvoorstel een reeks elementen die zeker *niet* als buitengewone omstandigheden kunnen worden ingeroepen :

- elementen die reeds bij de asielaanvraag naar voor werden gebracht, (behalve indien deze buiten de criteria vallen die door de Conventie van Genève worden bepaald of buiten de criteria die gelden voor subsidiaire bescherming) ;
- elementen die door de betrokkene bij de asielaanvraag hadden moeten aangehaald worden en die hem reeds voor het einde van zijn asielprocedure bekend waren ;
- elementen die al werden aangehaald bij een eerdere verblijfsaanvraag op het grondgebied van het Rijk

Volgens de minister gaat het om maatregelen die « *het uitputten van diverse procedures of het indienen van opeenvolgende regularisatieaanvragen, waarbij telkens dezelfde elementen worden ingeroepen* », willen ontmoedigen.^[58]

Het artikel 9 ter betreft de om medische redenen ingediende aanvragen en brengt een specifieke juridische procedure in voege voor mensen die lijden aan « *een ziekte van die aard, dat ze een reëel risico inhoudt voor het leven of de fysieke integriteit van de betrokkene of dat ze reëel risico voor onmenselijke en vernederende behandeling inhoudt in het geval er geen adequate behandeling beschikbaar is in het land van herkomst.* » Deze procedure is « *gebaseerd is op de huidige praktijk* »^[59], aangezien ze met name voorziet in het volgende : « *De appreciatie van de medische toestand en de medische omkadering in het land van oorsprong gebeurt door een ambtenaar-geneesheer die daaromtrent een advies verschaft.* »

Daarnaast legt het wetsvoorstel een bijkomende voorwaarde op: de aanvrager wordt verplicht om zijn identiteit te bewijzen middels een paspoort of een equivalent reisdocument, tenzij hij afdoende kan bewijzen dat hij niet in staat is om het gevraagde document te verkrijgen in België of tenzij zijn asielprocedure nog lopende is.

Het is niet moeilijk om te begrijpen dat deze voorgestelde wijziging de taken van mensen zonder papieren en hun administratieve begeleiders er niet makkelijker op zullen maken. Integendeel, de mogelijke redenen tot onontvankelijkheid worden nog uitgebreid.

Zoals de Raad van State heeft opgemerkt : « *Per slot van rekening strekt artikel 9bis, nieuw, dus alleen tot het beperken van de omstandigheden waarin een aanvraag om een machtiging tot verblijf vanuit België mag worden ingediend. Voor het overige wordt daarbij de discretionaire bevoegdheid behouden die de Minister of zijn gemachtigde met toepassing van artikel 9, eerste lid, van de wet van 15 december 1980 bezit op het stuk van de toekenning of weigering van de machtiging tot verblijf.* »^[60]

^[58] Ibid.

^[59] Memorie van toelichting, 10 mei 2006, p 11.

^[60] Advies van de Raad van State N° 39.718/AG over de hoger vermelde wetsontwerp, p 184.

De besluiten laten we over aan de groep NGO's die een kritische studie heeft uitgevoerd over dit wetsontwerp.

« Net als de Raad van State, zijn de verenigingen van oordeel dat de voorgestelde aanpassingen geen oplossing zijn voor de huidige situatie en de perverse effecten ervan :

- *geen enkel criterium voor regularisatie wordt gedefinieerd ;*
- *de onderzoeksprocedure van de aanvragen garandeert de procedurerechten van de aanvrager niet (een verhoor van de aanvrager is nog steeds onmogelijk) ;*
- *geen enkele behandelingstermijn wordt vastgelegd, terwijl de huidige termijn van het onderzoek van deze aanvragen in het algemeen erg lang is (tot meerdere jaren).*

Deze ondoorgrondelijke, discretionaire en willekeurige regularisatiepolitiek leidt voor de aanvragers tot juridische onzekerheid. Er vloeit een begrijpelijk gevoel van totale onrechtvaardigheid uit voort : de aanvragers nemen met reden aan dat hun aanvraag op een arbitraire manier wordt behandeld.»^[61]

II.2 Parlementaire initiatieven ten gunste van de regularisatie (Ecolo, CDH, PS)

We zullen er ons toe beperken om hier enkele passages van de meest betekenisvolle voorstellen te citeren.

1) Voorstel Ecolo

Tijdens de bezetting van de Sint-Bonifaciuskerk in Elsene hebben de bezetters, met de hulp van hun advocaten en UDEP, een wetsvoorstel geformuleerd dat een einde moet stellen aan de huidige willekeur van de procedure en dat aan hun wanhopige situatie tegemoetkomt.^[62]

Bepaalde leden van het parlement van de groep Ecolo lieten zich in grote mate inspireren door dit voorstel, om ten slotte een tekst in te dienen die 5 basiscriteria voorziet voor een regularisatie. Volgens dit voorstel, *« kunnen vreemdelingen hun administratieve toestand laten regulariseren, wanneer zij op het ogenblik van de aanvraag:*

1° hetzij de erkenning van hun hoedanigheid als vluchteling hebben aangevraagd zonder een uitvoerbare beslissing te hebben ontvangen, of zonder dat de Raad van State zich binnen een termijn van drie jaar in de tegen die uitvoerbare beslissing ingestelde beroepsprocedure heeft uitgesproken;

2° hetzij om redenen onafhankelijk van hun wil, niet kunnen terugkeren naar het land waarvan zij de nationaliteit hebben;

3° hetzij ernstig ziek of zwaar gehandicapt zijn;

^[61] « Projets de lois asile et immigration - Observations des ONG , Mai 2006 », beschikbaar alleen in het Frans op <http://www.cire.irisnet.be/publications/rapports/note-ong.pdf>

^[62] Wetsvoorstel te consulteren op de website van UDEP

4° hetzij duurzame sociale bindingen in ons land hebben uitgebouwd, of humanitaire redenen kunnen laten gelden;
5° hetzij een project kunnen voorleggen waarmee ze sociaal-economische bijdragen ten behoeve van België leveren. »^[63]

Dit voorstel voorziet bovendien in de oprichting van een permanente regularisatie-commissie, gelijkend op de commissie die op basis van de wet van 22 december 1999 is opgericht. Deze zou namelijk samengesteld worden uit een secretariaat dat een eerste sorteerfilter van de aanvragen vormt en uit door magistraten, advocaten en NGO-vertegenwoordigers bestaande kamers.

2) Voorstel CDH

De CDH heeft een relatief gelijklopend voorstel ingediend, met eenzelfde principe van een permanente commissie, maar duidelijk andere regularisatiecriteria. Hierin kan een vreemdeling worden geregulariseerd indien hij hetzij « *alleenstaande is*,:

- a) een verblijf van 5 jaar of meer kan bewijzen;
- b) kan bewijzen over inkomsten te beschikken uit een reguliere activiteit of een belofte van indienstneming kan overleggen;
- c) het bestaan van een woonplaats kan bewijzen;
- d) relevante sociale bindingen kan bewijzen.

(...) hetzij, indien hij het ouderlijk gezag uitoefent over een of meer minderjarigen,:

- a) een verblijf van 5 jaar of meer kan bewijzen;
- b) kan bewijzen dat de minderjarige(n) over wie hij het ouderlijk gezag uitoefent, 2 jaar of meer school heeft (hebben) gelopen;
- c) het bestaan van een woonplaats kan bewijzen;
- d) relevante sociale bindingen kan bewijzen. »^[64]

3) Voorstel PS

Parlementsleden van de PS stelden de regularisatie voor van « *vreemdelingen die reeds daadwerkelijk in België verbleven en die op het ogenblik van de aanvraag:*

1° *hetzij meer dan drie jaar geleden de erkenning van de status van vluchteling of een gezinshereniging hebben aangevraagd, zonder een uitvoerbare beslissing te hebben ontvangen, of zonder dat de Raad van State zich over die uitvoerbare beslissing heeft uitgesproken;*

^[63] Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, amendementen van Mevr. Nagy c.s., Parl. Doc. Kamer, n° 51 2478/003, 1 juni 2006,
<http://www.lachambre.be/FLWB/PDF/51/2478/51K2478003.pdf>

^[64] Wetsvoorstel tot regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk en tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, Parl. Doc. N° 51 2369/001, 24 maart 2006

<http://www.lachambre.be/FLWB/PDF/51/2369/51K2369001.pdf>

2° hetzij om redenen onafhankelijk van hun wil, niet kunnen terugkeren naar het land waarvan ze de nationaliteit hebben;
3° hetzij ernstig ziek zijn;
4° hetzij duurzame sociale bindingen in België hebben uitgebouwd, die alleen behouden kunnen blijven als zij over een verblijfsvergunning beschikken. »^[65]

In tegenstelling tot de oppositiepartijen, wou de PS zijn voorstellen niet indienen onder de vorm van een amendement op het voorstel van de minister van Binnenlandse Zaken. Hierdoor werd het politiek debat over regularisaties naar een later tijdstip verschoven.

Besluit

Zonder wetenschappelijke pretentie hebben we de algemene richtlijnen willen achterhalen die de Belgische overheid volgt inzake regularisatie, op basis van een aantal illustrerende passages uit genomen beslissingen. Hoewel de administratie haar beslissingen steeds individueel motiveert om de door de advocaat, door de sociale dienst of door de vreemdeling zelf aangehaalde argumenten te ontkrachten, zijn de hierboven geciteerde formules stijlfragmenten, waarvan de inhoud terugkeert in bijna alle beslissingen met betrekking tot gelijkaardige situaties. De beslissingen waaruit in deze bijdrage werd geciteerd zijn dus noch uitzonderingen, noch dossiers waarin de administratie blijk gaf van een uitzonderlijk ongunstige behandeling. De lezer die zich de moeite getroost om de genoemde arresten van de Raad van State te consulteren op de website van de Raad van State of in gespecialiseerde tijdschriften^[66], zal dit kunnen beamen.

Het administratief proza van de regularisatiebeslissingen druist vaak in tegen het elementair gezond verstand en zou door haar absurde argumentatie soms zelfs op de lachspieren werken, ware het niet dat het van vitaal belang is voor de waardigheid van mensen van vlees en bloed. Vandaag wordt nog altijd beslist op basis van « buitengewone omstandigheden » waarover enkel de minister en zijn administratie het recht hebben « geval per geval » te oordelen, volgens voor het publiek onbekende richtlijnen. Het gaat hier over een systeem waarin de uitvoerende macht zelf de regels bepaalt die zij tenslotte toepast op individuele gevallen. De minister van Binnenlandse Zaken en de Dienst Vreemdelingenzaken spelen terzelfdertijd wetgever (de wet is immers nietszeggend) en rechter (maar dan zonder garanties op een onafhankelijke wetspraak), in weerspraak met de scheiding der machten zoals beschreven door Montesquieu. In een dergelijk systeem lijkt de regularisatie op een door de prins souverain toegekende gunst, afhankelijk van diens welwillendheid of humeur van het moment.

Voorstellen liggen op tafel om ervoor te zorgen dat de regularisatie een recht wordt, toegekend op basis van duidelijke criteria en na onderzoek van een onafhankelijke

^[65] Wetsvoorstel tot oprichting van een Vaste Commissie voor regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk (Th. Giet c.s.), Parl. Doc. Kamer, n° 51, 2338/001, 14 maart 2006 <http://www.lachambre.be/FLWB/PDF/51/2338/51K2338001.pdf>

^[66] Namelijk *Revue du droit des étrangers* <http://www.adde.be> en het *Tijdschrift voor vreemdelingenrecht* <http://www.vmc.be/vreemdelingenrecht/detail.aspx?id=40>

commissie die de wetten van de verdediging respecteert. Waar wachten we nog op om komaf te maken met obscurantisme en willekeur ?

Mathieu Beys

(Uit het Frans vertaald door Bart Cosyns)

DOCUMENTEN

*Ook vandaag zijn mensen begaan met de drama's en het lijden van de mensen uit hun directe omgeving. Ze willen niet onverschillig blijven en komen in opstand tegen onaanvaardbare toestanden, ook als die veroorzaakt zijn door de wettige overheid. Vandaag zijn het de burgers die lid zijn van de **Burencomités** (Assemblées des Voisins). In de jaren 1980 ging het om de gelovigen van de Sanctuary Movement. Hieronder vindt u ook de boodschap van Jan Claes, pastoor van de Anderlechtse parochie O.-L.-Vrouw Onbevlekt waarin hij protesteert tegen de uitdrijving van Mensen Zonder Papieren uit zijn kerk. Mensen die hun medemens nabij willen zijn, zullen de drie documenten die hier volgen ongetwijfeld met belangstelling lezen.*

Charter van het Burencomité (*)

aangenomen op 10 december 2005

Het Burencomité (BC) wordt opgericht met als doel de zaak van de Mensen Zonder Papieren openlijk te behartigen, hun steun te verlenen en de buurtbewoners te sensibiliseren. Het wil de situatie van de Mensen Zonder Papieren kenbaar maken.

De term “buur” slaat op nabijheid maar beperkt geenszins het territorium van de actie.

Het BC gaat ervan uit dat er landelijk in elke gemeente en bijna in elke wijk Mensen Zonder Papieren leven. De leden van het BC voelen zich betrokken bij wat er in hun woonwijk gebeurt.

Het BC stelt vast dat tal van burgers zich anoniem solidair tonen met Mensen Zonder Papieren uit hun directe omgeving. Zij vormen een stilzwijgende groep waar rekening mee gehouden moet worden.

De leden van het BC zijn begaan met het leed van hun burens zonder papieren die uitgesloten worden uit de maatschappij. Ze zijn getuige van de moeilijkheden die Mensen

* Vertaling van « Charte de l'assemblée des voisins ». Het eerste burenscomité kwam samen in juli 2003 om de Afghaanse vluchtelingen te steunen die de kerk van het Heilig Kruis in Brussel bezet hielden en in hongerstaking waren om te protesteren tegen het bevel om het grondgebied te verlaten (1.200 mensen hadden zo'n bevel gekregen).

Zonder Papieren ondervinden en komen hun te hulp. Ze zijn solidair met hen en bieden bescherming.

Die solidariteit en bescherming willen zij niet heimelijk of onzichtbaar uitoefenen: ze nemen het risico zich te uiten en stellen zo bewust een openbare politieke daad.

Met deze openbaarheid dekken de Burgers zich in tegen eventuele sancties ten gevolge van solidariteitsbetuigingen voor de Mensen Zonder Papieren. Het recht van verenigen is een fundamenteel recht dat genoemd wordt in alle verklaringen of conventies op het gebied van de Mensenrechten.

Bovendien toont het BC op die manier dat de problematiek van de Mensen Zonder Papieren vandaag een prioritaire aangelegenheid is en bestrijdt het de valse beeldvorming van opsluiting, prikkeldraad en verstikking die nog rond Mensen Zonder Papieren blijft hangen.

De leden van het Burencomité verwerpen dus elke vorm van criminalisering die enerzijds de Mensen Zonder Papieren in een ongunstig daglicht stelt en anderzijds rampzalig is voor zijn sociale leven, en die uiteindelijk ons maatschappelijk systeem ontwricht.

Het BC stelt immers vast dat Mensen Zonder Papieren, omwille van hun clandestiniteit, bij het zoeken naar bestaansmiddelen vaak het slachtoffer zijn van onaanvaardbare praktijken door economische actoren die hun kwetsbaarheid uitbuiten (zwartwerk, gewetenloze advocaten, huisjesmelkers, prostitutie enz.).

In deze geest en met kennis van zaken wil het BC de Mensen Zonder Papieren – die menselijke wezens zijn op zoek naar een beter bestaan - uit hun isolement bevrijden en een correcter beeld scheppen van hun levensomstandigheden.

Het BC zal naast zijn actie van solidariteit en bescherming ook cultureel en educatief bedrijvig zijn en ontmoetingen organiseren tussen Mensen Zonder Papieren en burens via een waaier van activiteiten.

Het BC bestrijdt de verdachtmakingen aan het adres van personen die in wezen slachtoffer zijn van een wereldwijd systeem van ongelijkheid. Voor het BC is het verschijnsel van de Mensen Zonder Papieren een geactualiseerde en nu geglobaliseerde vorm van de aloude sociale strijd. De vastgelegde grenzen van de staten stoken niet meer met de mensenstromen die op gang zijn gebracht door de mondialisering op het gebied van economie, cultuur, samenleving, politiek en milieu.

Zonder afbreuk te willen doen aan de Mensenrechten beseft het BC dat de beleidsorganen deze momenteel enkel universeel kunnen opdringen binnen het kader van de huidige staten.

Het BC heeft geen pasklare oplossingen. Het weigert de criminalisering van de Mensen Zonder Papieren maar wil hiermee helemaal niet het probleem van de kaart vegen. Het

BC wil alle intellectuele, creatieve, artistieke, technische en maatschappelijke middelen inzetten om bij te dragen tot de totstandkoming van een lokaal en globaal medeburgerschap.

De solidariteit waar het BC in alle bescheidenheid zijn steentje toe bijdraagt, maakt werk van dit medeburgerschap op lokaal vlak maar het BC is zich duidelijk bewust van de mondiale inzet.

Het Burencomité bestaat uit Lokale Comités (bijvoorbeeld Elsene...)

De werking van het BC is een actie van autonome medeburgers, die losstaat van welke politieke of ideologische strekking dan ook. Zij situeert zich binnen een collectieve stroming, die rekening houdt met dichte betrokkenheid van het BC.

Het BC is een beweging van vrije en onafhankelijke burgers, zonder hiërarchie. Elk individu draagt bij tot de werking volgens zijn eigen kunnen. De werking van het BC is transparant.

Het BC wil het lokale, regionale, federale en Europese beleid beïnvloeden met het oog op het vinden van oplossingen voor dit sociaal probleem.

Als u zich met andere medeburgers inzet voor Mensen Zonder Papieren in uw gemeente, als u werkt in de geest van het Charter van het Burencomité dan wilt u misschien wel een plekje op onze website?. Daar is plaats voor! U kunt ons bereiken via <http://www.assembleedesvoisins.be/contact.php3?&lang=nl>

**The Sanctuary Movement:
Where Have We Been? Where Are We Going ?**
John Fife^[67]

The sanctuary Movement in North America resists definition and easy analysis. Each family opening their home to refugees from Central America, each individual driving another link on the underground railroad, each congregation proclaiming sanctuary as Protestant, Catholic or Jew, each of these members of a growing covenant community of active resistance and faith has witnessed out of a wide spectrum of understanding commitment. This attempt at observation and reflection is limited to the partial view of a pastor of one sanctuary congregation on the border in Arizona. I hope that my "view from the border" will encourage others from their perspective to reflect on the experience of

^[67] The Rev. John M. Fife is pastor-of Southside Presbyterian Church in Tucson, Arizona, which is a declared sanctuary church. He was indicted by a federal jury in January, 1985 for his work with Central American refugees. Along with 10 other defendants, he had to face the possibility of fines and imprisonment.

sanctuary, and that we might together be led by the God who is always present with those who struggle together with the poor and suffering toward liberation.

Now I need to insert a brief disclaimer as well. Southside Presbyterian Church did not begin the Sanctuary Movement. Sanctuary is an ancient gift of God, going back to the earliest memory of Israel, which has been useful to protect life from the powers of death throughout the history of faith. Sanctuary for Central American refugees began in the church in El Salvador and Guatemala and only arrived later in North America with the flow of refugees as the sanctuaries and churches of Central America were violated by death squads, security forces, and armed forces. Compared to the risks that have been taken by the church in Central America, sanctuary in North America is a very modest effort indeed. Indeed, compared to the risk taken by communities of faith throughout history (El Salvador, Le Chambon in France, the Abolition Movement) we might not deserve to use the name sanctuary in North America.

(...)

For our congregation, that encounter with Central American refugees began in 1980 when a “coyote” (a well-paid smuggler) abandoned 25 Salvadorians in the desert west of Tucson in the middle of the summer. Half were dead by the time they were found. The survivors were brought to Tucson and the churches were asked to help. We first learned from those survivors about the suffering of the people of El Salvador. For the first time I heard of priest and evangelical pastors being killed, catechists tortured and disappeared, students murdered, churches destroyed, death squads and military repression. We also learned quickly about the reality of U.S. immigration policy. The U.S. Immigration and Naturalisation Service placed those terrified refugee survivors under arrest and attempted to deport them back to the terror from which they had fled. The church had encountered the refugee at the door. The question became, right from the very beginning, a question of faith for the church.

In Tucson the response, I have a hunch, was typical of the church’s response to countless life and death crises throughout history. We did what had to be done to protect life and then we prayed to God. St. Mark's Presbyterian Church and the Diocese of Tucson joined together to provide bond money for the refugees. A weekly prayer vigil was initiated, which has continued for over 200 weeks now. A task force was formed under the Tucson Ecumenical Council to more effectively meet the needs of Central American refugees. A legal defense effort was initiated to prevent the deportation to death of refugees who had been captured and imprisoned along the border. To date, the Tucson Ecumenical Council has raised and expended over \$ 750,000 in bond collateral and money for legal defense. And as our experience and skills developed, our strategies broadened to include not only legal defense but legislative and juridical resolutions and negotiations initiatives, educational programs, and corporate strategies. Through shareholder resolutions and negotiations, we were able to secure the refusal of all US airlines to accept Salvadorian deportees on their flights. It was an imaginative, ecumenical, and effective effort, which was being mounted simultaneously in California,

Texas, and other locations where the church was encountering refugees. That movement from individual care in the midst of crisis, to prayer and reflection, to ecumenical organization, to legal defense, to legislative, judicial and corporate strategies is a familiar pattern which the church has applied on more than one occasion. It should be pointed out here that all of the pieces to that pattern have one thing in common. They were all legal and acceptable to the civil authorities. Only one problem remained. That same year we were able to do so much in defense of refugee lives, the U.S. Immigration and Naturalization Service deported over 15,000 men, women and children back to the death squads of El Salvador. Only God knows how many died as a result. What else could we do to save lives?

The "what else" began in Tucson with a Quaker by the name of Jim Corbett. While we were organizing, praying, fundraising and legalizing, he came to a single but difficult conclusion. If God was calling us to serve the needs of refugees, their fundamental need was to avoid capture at the border. The border was the place at which refugees were most vulnerable and their capture at the border initiate an inevitable process which led to family separation, imprisonment, coercion, deportation, and in too many cases death. God was calling Jim Corbett to help refugees avoid capture at the border. He began as individual Quaker to contact refugees who had sought sanctuary in churches in Mexico, helped them cross the border safely, and brought them to his home. My first visit to Jim's house was startling. Twenty-one refugees were crammed into two tiny rooms. It wasn't long before Jim stopped by my office with a simple, direct, but difficult question: Could he bring refugees from Central America to stay at the church? There was no more room at the Corbett inn.

I ducked the question as best as I could as Presbyterian pastor, "I don't decide those questions around here - the Session will have to decide." And so we met. The civil authority in this case is the Immigration and Naturalization Service (INS), was very clear. Those people from El Salvador and Guatemala were illegal aliens and to feed and shelter them was a felony punishable by up to five years in prison. It seemed to Jim (and by then, to me) that the Gospel was equally clear. I have remembered the words he spoke to the Session of Southside Church.

“Because the U.S. government takes the position that aiding undocumented Salvadoran and Guatemalan refugees in this country is a felony, we have no middle ground between collaboration and resistance. A maze of strategic deadends can be averted if we face the imperative nature of this choice without attempting to delude ourselves or others. For those of us who would be faithful in our allegiance to the Kingdom of God, there is also no way to avoid recognizing that in this case collaboration with the government is a betrayal of our faith, even if it is a passive or even loudly protesting collaboration that merely shuts out the undocumented refugee who is at our door. We can take our stand with the Kingdom of God or we can serve the kingdoms of this world - but we cannot do both. Maybe, as the Gospel suggests, this choice is perennial and basic, but the presence of undocumented refugees here among us makes the definitive nature of our choice particularly clear and concrete. When the government itself sponsors the crucifixion of

entire peoples and then makes it a felony to shelter those seeking refuge, law-abiding protest merely trains us to live with atrocity."

After four hours of prayer and reflection and search, the Session voted (with two abstentions) to extend the hospitality of Southside Church to refugees from Central America. We concluded with the reading of Matthew 25. We had already concluded that Christ was on our doorstep in the person of a refugee, and we could not turn away Jesus Christ, even if it meant some risk.

And so refugees arrived at the church and the ministry broadened. Children suffering from malnutrition needed medical care and doctors in the congregation volunteered their services. Refugees who had been tortured needed medical care. English lessons were provided by teachers. The Women's Association organized the food supplies. Families took refugees home for dinner after church, and then they stayed. Some of us began to work with Jim Corbett on the border and in Mexico. Every Sunday Central Americans were at worship, sharing their concerns in prayer and singing in the choir. And we North Americans began to learn about the persecution of the church in Central America, about the martyrs who had offered up their lives for the faith, about the God of the Exodus, the prophets, and the Jesus of Nazareth who became poor for our salvation. In short, we North American Presbyterians were being converted to the new Reformation, the Spirit of God, sweeping across Latin America. We were being evangelized by the refugees.

But very secretly. All this had gone on as secretly and quietly as possible. I can still remember all the silly things we did in order to try and avoid detection by the Border Patrol and the INS. Code words, the use of pay phones, and all sorts of amateur clandestine ideas were tried. But we were amateurs, and the Border Patrol is professional. After about six months they sent us a message – indirect but clear. *"We're not exactly sure what you're up to, but stop it or we'll arrest and indict you."*

We met in my living room with no good choices. Stop aiding refugees and extending the hospitality of the church to victims who had nowhere else to turn. To do that in the face of threat would be to lose our faith. To simply continue meant inevitable arrest, conviction and disgrace. Not an appealing set of choices. After agonizing for some time, one other possibility emerged. We could say what we were doing and why we were doing it. In more traditional language, we could give a public testimony to our faith and at least hope that other congregations and people would understand better when the arrests came. We would call the witness "sanctuary."

A recommendation from the session to the congregation was presented at the annual meeting in January of 1982. After five hours of debate, prayer, questions prayer, reflection, and more prayer, the congregation voted by secret ballot (two voted negative and four abstentions) to "publicly declare Southside Presbyterian Church a sanctuary for refugees from Central America". By March 24, 1982 four congregations had agreed to become sanctuary churches and a movement was born. In Tucson we waited for the

threatened indictments, and waited and then resumed our ministry to refugees with all of the increased demands on our time and energy that our public witness had produced.

Calls and letters began to come in from everywhere, from refugees and churches asking for information about sanctuary. Our first responsibility was to the refugees and the border, and my desk began to pile up with letters and phone messages from pastors, church members, and congregations. One of those groups was the Chicago Religious Task Force on Central America. Ensuing conversations elicited their willingness to function as an information center and clearinghouse on the Sanctuary Movement. Their willingness to assume that enormous responsibility and the effective way they have developed interpretive materials and networks has been primarily responsible for the phenomenal growth of the Sanctuary Movement.

Which brings us to the present moment. The Sanctuary Movement now includes 200 congregations (Protestant, Catholic and Jewish) in the United States and Canada. An underground railroad capable of moving refugees anywhere in the U.S. developed. The sanctuary celebration has captured the imagination of the community and the media in cities across the country. Public caravans on the underground railroad have expanded awareness of the plight of refugees and asserted our right under International law to assist refugees. Sanctuary has been extended out of the church and onto the highways.

All this has not been without cost. Three sanctuary workers have been arrested by the Border Patrol in Texas and Arizona. Stacey Merkt, Jack Elder and Phil Conger have had to face arrest and possible imprisonment for their ministry to refugees. A National Sanctuary Defense Fund has been created to assist with their legal defense costs. The needs of refugees have compelled congregations to organize more effectively on regional levels. Covenant of sanctuary statements have bound congregations in urban areas in several locations in common ministries of refuge. Most important of all, lives have been saved and Central Americans have found a place of sanctuary from which they can safely speak truth to power.

All this has obviously not happened without problems. Presbyterians, being firm believers in original sin, could have anticipated such problems. I will try to summarize some of them and give a brief “view from the border” perspective on them.

First, of course, are the pressures to institutionalize a spiritual movement called sanctuary. Every movement in the history of faith has found it necessary to become institutionalized. The Sanctuary Movement is no exception of course, but we should learn the lessons of history and try to avoid those institutional forms which have led to councils of control, authoritarian structures, exclusivity, and doctrinal rigidity. A movement which is spiritual, dynamic, imaginative, and inclusive must develop those institutional forms which enhance open communication, argument, theological dispute, tactical creativity, and spiritual growth. Throughout the past three years there have been various attempts by several groups to define, organize, and control the Sanctuary Movement in order to “save” it for their purposes. We should continue to resist all such initiatives.

Second, a lively discussion has arisen as to whether sanctuary is civil disobedience or not. Three years ago in Tucson, we accepted the government's opinion that we were engaged in civil disobedience. We have now come to believe differently. Informed by constitutional law, international law, and U.S. legal authorities, we believe we have every legal right to assist and protect refugees and indeed, the Center for Constitutional Rights is preparing a suit against the Attorney General for prosecuting church workers involved in a recognized religious ministry to refugees^[68].

Third, a lively debate has been joined as to whether the Sanctuary Movement is, political. In our view from Tucson, it is not political, but the Sanctuary Movement is decidedly prophetic. When Archbishop Romero made the statement which got him killed - that soldiers should obey God and refuse to kill their campesino brothers and sisters - he was not making a political statement. Oh sure, the oligarchs and military understood it as a radical political statement (Communisto, they said) and killed him for clear political reasons. Oh sure, Oscar Romero was not a stupid man and he understood the political implications of that statement. But I believe that Oscar Arnulfo Romero made that statement as a prophetic declaration of faith - as the Archbishop of the people who looked to him for some clear word of prophetic faith. Only those who had lost their faith heard those words as "political". The Sanctuary Movement has been, I believe, struggling to stand in that prophetic tradition here in North America. We must always cry out with the prophets against specific policies of death and terror. But we must do so as prophets, not politicians. The politicians will always hear our words as political, but that is their problem because they have lost their faith. As I use the words prophetic and political, they are not dichotomies. But neither are they synonymous. My congregation did not vote to declare public sanctuary because they determined after careful study that it was an effective political tactic to oppose Reagan administration's policy. They declared sanctuary because they determined after Bible study, prayer, and agonizing reflections that they could not remain faithful to the God of the Exodus and prophets and do anything less. It was for, a question of faith.

What then is the Sanctuary Movement after two years? As I said in the beginning it resists definition and easy analysis. But some descriptive statements about sanctuary are becoming clear and developing consensus. The Sanctuary Movement, as Bishop Lona has said describing Latin America's base communities, "is not a movement within the Church, rather, it is the Church on the move." Churches and synagogues decide not to join an ecumenical organization with an ecclesiastical superstructure complete with

^[68] Fife and 10 other leaders of the Sanctuary movement were eventually brought to trial in 1985 after the FBI and Immigration and Naturalization Service began infiltrating church meetings. They served probation sentences for up to five years, but several of the churches, including Southside Presbyterian, took the government to court. They won a lawsuit on the basis that the state had no right to send spies into the church. (Julienne GAGE, "*Saints at the Border. A Salvadoran refugee shares her memories of the Sanctuary movement.*", Tucson weekly, March 21, 2002.

<http://tucsonweekly.com/gbase/Currents/Content?oid=oid%3A45173>
<http://www.southsidepresbyterian.org/>

Zie ook:

clearly articulated purposes, goals, creedal statements, and lines of authority when they decide to declare sanctuary. Rather, they determine to proclaim their faithfulness to the prophetic tradition the covenant people gathered at Sinai, and their own history as Israel, Friends, Catholics, Presbyterians, or whatever. The question is not will we join the sanctuary organization and accept its goals (creed), but will we be faithful ?

And sanctuary is a movement characterized by its grass-roots nature, its congregational base, and its diversity and breadth within every category of faith community.

Second, sanctuary has become a powerful symbol, particularly the sanctuary celebration of the encounter between refugee and congregation. No one could have imagined the symbolic value of that simple act, but the witness to the faith of congregations that sanctuary has embodied continues to have a life and vitality beyond itself.

Third, sanctuary has become one of only a few effective acts of resistance to organized oppression. We can quarrel about the term civil disobedience, but more appropriate language to describe sanctuary is probably found in the word resistance.

Fourth, the refugees have clearly become the bearers of the new reformation taking place in the churches of Latin America. Call it liberation theology or the Holy Spirit or whatever language you like, the refugees have evangelized sanctuary congregations and renewed them in spirit and in truth.

Finally, sanctuary has been only the beginning of a spiritual pilgrimage for congregations. The experience of sanctuary has led us into outreach to sister churches in Central America, into involvement with Witness for Peace, the organizing of covenant communities, the signing of the Pledge of Resistance and many more paths of pilgrimage.

All we need now is an increased trust that God who has brought us this far will continue that creative spiritual movement among us, until all the earth has become a sanctuary for God's people.

3/1985

**Mededeling van de pastoor van de O.L.Vrouwkerk van Anderlecht
(4 juli 2006)
Jan Claes**

“Het is onjuist dat ik een beroep zou gedaan hebben op de politiediensten om de O.L.Vrouwkerk te ontruimen. Ik protesteer overigens hevig tegen de zware aantasting

van het recht om kerkasiel te verlenen. Ik ontken niet dat er zoals in alle kerkbezettingen, veiligheidsproblemen geweest zijn, meer buiten dan in de kerk, maar die werden telkens met de betrokken partijen uitgepraat.

Op 29 juni zijn wij, na een lange discussie van 2 uur met de betrokken partijen overeengekomen om de kerk open te houden tot 21 juli a.s., de veiligheidsmaatregelen te verhogen en een buurtcomité op te richten, zoals trouwens in de Conventie met de UDEP van 13 juni werd afgesproken..

En dan gebeurde het, om 6 uur 's morgens werd de kerk op bevel van de burgemeester ontruimd; ikzelf werd een half uur later op de hoogte gebracht. Op een vreedzame manier hebben wij verzet aangetekend en zijn dan voor administratieve verhoring naar het politiecommissariaat van Anderlecht overgebracht. Daar werden wij van de andere aangehouden en gescheiden en konden wij geen contact meer hebben met hen..."

(vertaling van de persmededeling aan Belga op 4 juli)

Hongerstakers Miniemenkerk worden geregulariseerd Hongerstaking wordt doorslaggevend criterium voor regularisatie

Forum Asiel en Migraties vraagt Eerste minister om structurele maatregelen

Brussel, 24 juli 2006 - De Dienst Vreemdelingenzaken belooft de hongerstakers en bezetters van de Miniemenkerk in Brussel verblijfsvergunningen. Het Forum Asiel en Migraties vindt dat dit voorbeeld nogmaals aantoonde dat een beleid inzake regularisatie met duidelijke regularisatiecriteria en een regularisatiecommissie nodig is. **De willekeur in het huidige regularisatiebeleid is onmenselijk en politiek onwaardig.**

Het Forum Asiel en Migraties is uiteraard blij dat er een oplossing komt voor de actievoerders – vooral Iraniërs - van de Miniemenkerk. De onstabiele toestand in Iran maakt dat de asielaanvraag van Iraniërs dient te worden onderzocht.

Het Forum Asiel en Migraties klaagt echter de huidige willekeur in het politieke beleid aan. Naast de Iraniërs zijn er immers nog tal van mensen uit andere landen die niet naar hun herkomstland kunnen terugkeren of al heel lang in de asielprocedure zitten. Deze mensen vinden op dit moment geen gehoor. **Blijkbaar moeten mensen eerst in hongerstaking gaan om gehoord te worden.**

De voorbije maanden voerden de mensen zonder papieren, kerkgemeenschappen, sociale organisaties, vakbonden, schoolgemeenschappen en het Forum Asiel en Migraties acties met de vraag voor regularisatie en een duidelijk regularisatiebeleid. Deze eis wordt gedragen door de publieke opinie. De politieke partijen slaagden er echter niet in om een duurzaam regularisatiebeleid uit te werken. **Het Forum Asiel en Migraties vraagt de Eerste Minister Verhofstadt om dit dossier ernstig te nemen en structurele maatregelen te nemen.**

Het Forum Asiel en Migraties heeft de voorbije maanden, samen met tal van andere organisaties aan de politici en de politieke partijen redelijke voorstellen gedaan om een degelijk regularisatiebeleid uit te bouwen. **We willen niet dat als gevolg van slecht politiek beleid en willekeur, mensen als laatste reddingsmiddel en met gevaar voor eigen leven hongerstakingen beginnen.** Helaas is het dat wat nu gebeurt. En blijkbaar hebben politici hiermee vrede.

Contact: Didier Vanderslycke: tel. 02 502 11 28 of 0478 23 45 64

GOED OM WETEN

Een Pakistaanse man is in Duitsland met een Turkse vrouw getrouwd. Het koppel leeft sinds 2 jaar in België met drie kinderen. Meneer wil scheiden.

Een Belgisch-Thais koppel wil de nicht van de echtgenote adopteren. Ze is van Thaise oorsprong. Ze verblijft nu evenwel bij haar grootmoeder in Cambodja. Haar ouders kunnen niet meer voor haar zorgen: de vader heeft een nieuw leven opgebouwd in China en de moeder verblijft zonder inkomsten in Thailand.

Kan dit? Welke wet is hier van toepassing? Welke procedure moet er gevolgd worden?

Om de vreemdelingen en hun raadgevers te helpen met dit soort ingewikkelde kwesties, organiseert het Vlaams Minderheden Centrum (VMC) een **Steunpunt Internationaal Privaatrecht**. De telefonische permanentie is bereikbaar op 02/205.00.55, maandag vanaf 9 tot 12u30, woensdag vanaf 13u30 tot 17u en vrijdag vanaf 9u tot 12u30. Er kunnen ook vragen gesteld worden via een formulier op de website van het VMC op: <http://www.vmc.be/detail.aspx?id=2967>

Er worden regelmatig lokale zitdagen gehouden in vijf steden (Antwerpen, Brussel, Gent, Hasselt en Mechelen). U kunt hiervoor een afspraak maken op 02/205.00.50.

Onze Franstalige lezers kunnen terecht bij **Point d'appui en droit international privé familial van ADDE** (Association pour le droit des étrangers). Telefonische permanentie op 02/227.97.51, maandag vanaf 14 u tot 17u en woensdag vanaf 9 u tot 12 u. U kunt u vragen ook sturen naar sophie.deblaere@adde.be en helene.englert@adde.be. Lokale zitdagen te Brussel, Charleroi, Luik, Bergen, Namen en Verviers op afspraak op 02/227.97.51.
